

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Univerzita Palackého v Olomouci – Filozofická fakulta – Katedra psychologie

Autor práce: Lucie Viktorová

Název práce: Reliabilita a validita SPF (Test předpokladů ke studiu na FF UP)

Autor posudku: Miroslav Charvát

vedoucí práce

V hodnocení využijte slovní vyjádření s respektováním charakteru a zaměření práce. V případě snížení počtu bodů je nutné uvést v slovním zhodnocení důvod. V případě počtu bodů 0 je nutné detailně popsat zásadní nedostatky práce vedoucí k nedoporučení práce. Ve všech případech kromě bodu 1, je hodnocení 0 vylučovacím kritériem (práce je nedoporučena).

Body
min 0
max 5

1 Přiléhavost názvu práce, aktuálnost problematiky, originalita práce, společenská potřeba práce.

5

Předložená diplomová práce řeší aktuální otázku tvorby testů studijním předpokladů na FF UP v Olomouci. Výzkum je součástí projektu IGA, na kterém autorka spolupracuje. Autorka si dala za cíl prověřit psychometrické vlastnosti přijímacích testů, což se v praxi ukazuje jako velmi obtížný leč také velmi důležitý úkol. Z pohledu FF se tedy jistě jedná o práci velmi potřebnou s praktickým dopadem.

2 Úroveň a kvalita teoretické části práce (přehled poznatků). Struktura, relevantnost a posloupnost prezentovaných informací. Samostatnost zpracování, vzhled autora do problematiky, literární krytí.

5

Teoretická část práce zabírá celkem cca 60 stran textu a je členěna do 6 kapitol. Autorka při jejím zpracování použila celkem 63 zdrojů, z nichž přibližně polovina je zahraničních. První tři kapitoly jsou poměrně krátké a setkáme se zde s definicemi základních pojmů používaných v práci, problematikou přístupnosti VŠ vzdělání a vymezením tzv. akademického úspěchu, jak je obvykle pojímán (GPA, FYGPA atp.). Už zde se čtenář dozví, že to, co by bylo vhodné za akademický úspěch považovat, se většinou na našich školách vůbec systematicky nesleduje a bylo by bohužel u velkého počtu studentů či absolventů jen velmi obtížně měřitelné. Zajímavá je i myšlenka, že jednotnými testy SPF můžeme v podstatě likvidovat žádoucí různorodost nadání uchazečů. Podrobnější rozbor prediktorů akademického úspěchu a přehled výzkumů na toto téma je obsahem kapitoly čtvrté. Jak je z textu patrné, je celý koncept „předpokladů ke studiu“ velmi složitým a často i diskutabilním konstruktem, do kterého se autorka nebála vstoupit a podrobit ho detailnímu teoretickému rozboru. Kapitola pátá popisuje skladbu samotných testů SPF, na jejichž tvorbě se od roku 2013 sama podílí. V poslední šesté kapitole je shrnuto vše podstatné k problematice ověřování reliability, validity a též objektivity a férovosti testů. Vzhledem k tomu, že se jedná o ne příliš známou psychometrickou problematiku, považuju uvedení těchto informací též za užitečné pro čtenáře. Teoretický přehled autorka doplňuje bohatým poznámkovým aparátem pod čarou. Dá se říci, že teoretická část práce by mohla fungovat i sama o sobě jako velmi kvalitní přehledová stat, rozebírající velké množství publikovaných výzkumů. Na jejím konci již autorka definuje řadu doporučení pro VŠ (str. 32-37).

3 Kvalita a vhodnost výzkumného designu práce (formulace cílů, výzkumných otázek, hypotéz, metody sběru a zpracování dat). V případě teoretické práce se detailně posuzuje práce s literaturou, literární krytí – rozsah, aktuálnost, přesnost, případná absence klíčových zdrojů, syntéza poznatků a schopnost studenta vyvodit z nich závěry.

5

Cíle práce a hypotézy (str. 62 a 63) jsou srozumitelně formulovány. Cíle 1 a 2 se týkají reliability, konkrétně vnitřní konzistence a paralelity jednotlivých verzí testů. Cíle 3 a 4 se týkají validity, a sice obsahové, prediktivní a též inkrementální. Autorka pracovala s rozsáhlými daty ze tří ročníků testů SPF 2011 až 2013 (u prediktivní validity pak pouze s ročníky 2011 a 2012, kde již existovala informace o známkách za 1. ročník studia). Celkem se jednalo o velké množství datových matic z jednotlivých verzí

testů a výsledky od uchazečů v řádu tisíců. Už jejich samotné získání představovalo složitý logistický a částečně i etický problém (nároky na externí firmu zpracovávající data, párování dat pomocí ID studentů a s tím spojená míčelnivost, ruční přepis výsledků maturitních vysvědčení atp.). Na tato data byla aplikována celá řada statistických a psychometrických postupů, za všechny zmíním například deskriptivní charakteristiky výsledků jednotlivých verzí testů, položkou analýzu otázek dle klasické testové teorie, t-testy srovnávající párové verze, explorační faktorová analýza ověřující obsahovou strukturu testů, korelační a též několikanásobná regresní analýza ověřující prediktivní schopnosti testu atd. Na tomto místě nezbývá než smeknout klobouk.

4 Výsledky práce – zpracování a prezentace. Dosažení cílů práce, zodpovězení výzkumných otázek, vyjádření k hypotézám. Diskuse, souhrn a závěry práce. Praktický přínos práce.

5

Podrobný rozbor jednotlivých výsledků by značně přesáhl rozsah posudku a v mnohém také naráží na mou schopnost jednoznačně posoudit 100% správnost prezentovaných postupů, a proto se omezím pouze na vyjádření, že se mi prezentované analýzy jeví jako vhodně zvolené, jejich prezentace a interpretace jako adekvátní. Výsledky sice nevznívají pro testy SPF úplně lichotivě a ani v kombinaci se stabilnějším maturitním průměrem celkově nevysvětlují více jak 32% variance známkového průměru v prvním roce studia. To však nejde na vrub autorky, naopak tyto výsledky přináší řadu zajímavých podnětů pro zkvalitnění přijímacího řízení na FF UP, a o to šlo především. Diskuze (celkem 9 stran) je velmi kvalitní a jen podtrhuje výborný dojem z celé práce. Autorka v ní poctivě reflektuje všechny možné metodologické obtíže, na které při svých analýzách narazila a které do jisté míry omezují posuzování kvality testů, a nabádá k jisté opatrnosti při interpretaci jejich výsledků. Jedná se o vysoce odbornou debatu, která je přínosná zejména pro samotné tvůrce testů. Je také potřeba si uvědomit, že tvorba testů je nelehký úkol hodný týmu profesionálů.

5 Formální zpracování práce, jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava práce, dodržení norem pro kvalifikační práce na Katedře psychologie FF.

5

Po formální stránce nemám práci co vytknout, vyhovuje normě katedry, autorka řádně cituje, práce obsahuje všechny předepsané části, je precizně a bez chyb zpracována. Celý text je čtivý, srozumitelný a přehledně členěný. Práce má vyvážený poměr teoretické a praktické části. Obsahuje cca 20 stran praktických příloh.

Celkové zhodnocení práce (v rozsahu max. 300 znaků) - nepovinné:

Celá práce je jedním slovem výborná a dá se říci, že je zpracována spíše na úrovni disertace. Autorka prokázala hluboký zájem o problematiku a schopnost ji adekvátními metodami zpracovat. Pracovala s velkým objemem dat pomocí mnoha statistických metod. Zároveň z jejího výzkumu bohužel vyplývá, že praxe přijímacího řízení a ověřování možností testů studijních předkladů je omezeno řadou koncepčních i technických problémů (absence znalosti prospěchu ze střední školy, efekt stropu u známek na VŠ, existence více kol v přijímacím řízení, existence velkého množství oborů s různými počty uchazečů atp.), které problematizovaly, ne-li přímo znemožnily provést řadu standardních postupů, které se provádějí v podobně zaměřených zahraničních výzkumech. I z toho důvodu považuji předloženou práci za velmi přínosnou pro budoucí zvyšování kvality přijímacího řízení na FF UP v Olomouci. Doufám, že se podaří zjištěné výsledky úspěšně publikovat ve formě monografie a článků. Doufám též, že ve snahách o zkvalitnění testů SFP bude i přes jiné povinnosti i nadále pokračovat.

Otázky k obhajobě: Co by autorka doporučila vedení FF UP ke zlepšení psychometrických a prediktivních vlastností testů SPF?

Práce byla zkontrolována v systému STAG theses.cz proti plagiátorství se závěrem:

práce není plagiát

Body celkem

Hodnocení celkem: Práci doporučuji k obhajobě

25

Návrh klasifikace práce: A

Datum: 31.5.2014

Podpis:

Hodnocení: 23-25 A 20-22 B 17-19 C 14-16 D 11-13 E 10 a méně F